

Asia: VN/14758/2021

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ilmastaselvityksestä

1. Asetuksen yleinen palaute

a. Onko asetuksessa kuvattu arviointimenetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

-

b. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?

-

c. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

-

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

-

e. Muita yleisiä kommentteja:

RIL ry kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä Ympäristöministeriön esityksestä asetukseksi ilmastaselvityksestä.

RIL on valtakunnallinen puolueeton asiantuntijaorganisaatio, jonka tarkoituksena on edistää hyvää suunnittelu-, rakentamis- ja ylläpitotapaa ja rakennusalan asiantuntijuuden kehittymistä Suomessa.

Vuonna 1934 perustetun järjestön jäsenistö koostuu yli 6 500:sta rakennus-, yhdyskunta-, ympäristö- ja kiinteistöalan diplomi-insinööristä, tekniikan lisensoitusta ja tohtorista sekä teekkarista.

RIL:n keskeiset näkemykset on esitetty tässä lausunnossa. Tarjoamme mielellämme asiantuntemustamme käytettäväksi kokonaisvaltaisesti parhaan mahdollisen ratkaisun löytämiseksi jatkokehityksessä.

Asetukseen on kirjattu hyvin tarkasti mm. EN 15978 ja EN 15804 mukaisia rakennuksen ympäristöominaisuustietoja ja laskentaa.

Asetuksen sisältö on selvästi riippuvainen varsinkin standardista EN 15 978. RILLin mielestä on kannattavampaa kirjata asetukseen varsinainen lähdestandardi, mutta säilyttää lainauksia standardista. Näin mahdolliset standardin muutokset siirtyisivät suoraan asetukseen ja tuleville ilmastaselvityksen laatijoille tulisi myös selväksi asetuksen perustana oleva standardi. Vain perustelumuistiossa asiasta kertominen ei riitä.

Asetus poikkeaa pääosasta voimassa olevia asetuksia olemalla hyvin yksityiskohtainen ja tarkka samaan tapaan kuin rakentamismääräyskokoelman osilla aikaisemmin. Jää epäselväksi, mitä rakentamismääräyskokoelman ohjeisiin aiheesta jää kerrottavaksi.

2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

1 § Rakennuksen vähähiilisyden arviointi

-

2 § Määritelmät

-

3 § Arvioinnin kohde

-

4 § Arviointijaksojen pituudet

Arviointijakson pituudessa olisi syytä ottaa huomioon mahdollisuus myös pidempään arviointijaksoon kuin mainittu 50 vuotta. Arvorakennuksia tehdään nykyisinkin ja niiden tavoiteltu käyttöikä on usein 100 vuotta jo suunnitteluvaiheesta alkaen. Sama käyttöikä lähtökohta voi koskea myös muita rakennuksia.

Myös 1§ antaa ymmärtää laskennan perustuvan koko elinkaaren aikaiseen käyttöikäen ei kiinteään 50 vuoden käyttöikäen rakennuksesta riippumatta. Rakennuksen hyödyntäminen mahdollisimman pitkään on ympäristöteko, joten pidempi käyttöikä olisi mahdollistettava asetuksessa.

Samoin 19§ käsittelee hiilivarastoa rakennuksen pysyvänä osana vähintään 100 vuoden ajan.

5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot

On hyvä, että yleisesti hyväksyttyä menetelmää käyttäen määritellyt päästötiedot voidaan hyväksyä. Tämä tukee vähähiilisten rakennustuotteiden kehitystyötä ja mahdollistaa ympäristöhyötyjen huomioimisen laskennassa.

6 § Hiilijalanjäljen arviointi

-

7 § Rakennustuotteiden valmistus

-

8 § Rakennustuotteiden vaihdot

-

9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely

-

10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus

-

11 § Kuljetukset

-

12 § Työmaatoiminnot

-

13 § Energian käyttö rakennuksessa

-

14 § Hiilikädenjäljen arviointi

-

15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys

-

16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena

-

17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa

-

18 § Ylimääräinen uusiutuva energia

-

19 § Hiilivarasto

-

20 § Karbonatisoituminen

-

21 § Istutettava puusto

-

22 § Ilmastaselvityksen laadinta ja päivittäminen

Ilmastaselvityksen laatijan on oltava pääsuunnittelija, rakennussuunnittelija tai erityissuunnittelija. Kyseisille pätevyyksille on omat pätevyytensä, mutta niissä ei puhuta ilmastaselvityksestä. Olisi syytä tehdä asetukseen seuraava lisäys:

Ilmastaselvityksen laadintaan pätevöityneen pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan on tehtäviensä mukaisesti laadittava ilmastaselvitys suunniteltaessa rakentamislain 38 §:n soveltamisalaan kuuluvaa uutta rakennusta tai rakennuksen laajamittaista korjausta.

Nykyisillä suunnittelijoilla ei välttämättä ole ilmastaselvityksen laadintaan vaadittavaa osaamista. RIL on selvittänyt ympäristöselvityksen laatijan tehtävien vaatimuksia. Ilmastaselvityksen laatijoille on selkeästi kaksi erilaista vaatimustasoa riippuen perustelumiestiossa mainitusta rakennusluokasta. Vaativan luokan ilmastaselvitykselle on ominaista mahdollisuus vaikuttaa suunniteltuihin ratkaisuihin ja luokan rakennuksille voidaan mahdollistaan raja-arvojen asettaminen. Tavanomaisen luokan ilmastaselvityksessä ei raja-arvoja ole. Ylemmän vaativan luokan ilmastaselvityksen tekijällä tulee ilmastaselvityksen laadinnan vaatiman osaamisen lisäksi olla käytännössä vähintään vaativan luokan suunnittelijan pätevyys, koska selvityksen laatijalla tulee olla valmiuksia kehittää suunnitteluratkaisuja ilmastoystävällisemmiksi. Tavanomaisen ilmastaselvityksen laatijalle vastaava vaatimus olisi tavanomaisen suunnitteluluokan pätevyysvaatimus, mutta sitä ei voida pitää perusteltuna kirjata asetukseen pätevyysvaatimuksen vähäisten vaatimusten vuoksi.

Ilmastaselvityksen laatijalla tulee mielestämme olla edellä mainittujen syiden johdosta olla kokemusta vastuullisena suunnittelija ja lyhyesti ilmastaselvityksen laadintaan soveltuvaa täydennyskoulutusta esimerkiksi 5 päivältä. Sama vaatimus toimisi myös pätevyyttä uusittaessa jatkossa.

Jo asetukseen olisi syytä tarkentaa vaatimuksia ilmastaselvityksen laatijalle, jotka Rakentamislakiehdotuksesta puuttuvat:

Ilmastaselvityksen laatijoiden kelpoisuusvaatimukset

Ilmastaselvityksen laatijoiden on oltava luonnollisia henkilöitä, joiden kelpoisuusvaatimuksena on:

1) vaativassa ilmastaselvityksen laadintatehtävässä kyseiseen tehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu korkeakoulututkinto, aiempi ammatillisen korkea-asteen tutkinto tai sitä vastaava tutkinto, joka on vähintään aikaisemman insinöörin tai sitä vastaavan tutkinnon tasoinen sekä kokemusta vastuullisena suunnittelijan toimimisesta vaativassa luokassa. Lisäksi selvityksen tekijällä on oltava voimassa oleva pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan tai erityisalan suunnittelijan pätevyys vähintään vaativassa luokassa ja soveltuvaa täydennyskoulutusta vähintään 5 päivää.

2) tavanomaisessa ilmastaselvityksen laadintatehtävässä kyseiseen tehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu tutkinto, joka on vähintään aiemman teknikon tai sitä vastaavan tutkinnon tasoinen sekä kokemusta vastuullisena suunnittelijana toimimisesta ja soveltuvaa täydennyskoulutusta vähintään 5 päivää;

23 § Ilmastaselvityksen sisältö

-

24 § Vähähiilisuuden tulosten esittäminen ilmastaselvityksessä

-

25 § Arvioinnin tulosten kohdistaminen eri käyttötarkoituksille

-

Tähtikunnas Janne
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry